DZIENNIK
PATRYOTYCZNYCH POLITYKOW.

W Lwowie Dnia 5go Maia 1793.

Nro. 34.

Z AUSTRYI.

Cesarzowa Jey MC, i nowonarodzony Arcyxiąże z powszechną wszystkich radością w tak dobrym zdrowiu są, ile im to okoliczności pozwalaią.

Z okazyi Narodzenia Arcyxięcia następuiące wiersze wyszły:

Munera dant cives, Caesar dant castra triumphos;
Non daret Archiducem, cara Theresa tibi? D....

Feldmarszałek Xiąże de Sachsen Koburg iuż z swey głowney kwatery w Mons pod 3 Kwietnia rozkaz względem Emigrantów Francuzkich wydał, podług którego Pan de Vertenil wszystkim Francuzkim Emigrantóm, którzy także do Niderlandów przy-

przyſzli, i z których niektórzy, iak to w rozkazie wyrażono ieſt, tę nieroſtropność popełnili, iż nawet do głowney kwatery przybyli, to obwieścić obowiązanym ieſt, iż oni natychmiaſt z Niderlandow wynieść ſię, i do tych okolic, w których oſiedli, wrocić ſię, a tamże ſpokoynie, i cierpliwie przyſzłego wydarzenia oczekiwać maią. Teraz także Naywyżſza Rada Brabancka wſzyſtkim Emigrantom, i cudzoziemcóm, którzyby ſię oſobnym pozwoleniem od Generalnego Rządu danym wywieść niemogli, nakazała, ażeby w 8 dniach z kraiu wyſzli.

Żeby zaś na oczekiwaniu armat do oblężenia potrzebnych z Niemiec przyść maiących czaſu nietracono, mówią, iż Rzplta Hollenderſka woyſka kombinowane armatami do oblężenia potrzebnemi z ſwych arſenałow opatrzyć przyobiecała.

Dnia 7 Kwietnia Kapitan Fraſer z małą eſkadrą okrętów Angielſkich, na których woyſko Angielſkie znaydowało ſię, do Portu Oſtendy przybył. Te woyſka od garnizonu C. K. pod kommendą Pułkownika Barona Mylius zoſtaiącego, tudzież od mieſzczan tego Miaſta uzbroionych z wielkiemi honorami im okazanemi przyięte zoſtały, i tymże woyſkóm Angielſkim to Miaſto do bronienia oddane ieſt. Na obwachu bandery wſzyſtkich kombinowanych Potencyi naprzeciw Francuzkiey banderze krepą powleczoney rozwinięte były, potym Te Deum zaſpiewano, a koło południa Officerowie Ceſarſcy, i Angielſcy od Magiſtratu uczęſtowani zoſtali, w wieczor zaś całe Miaſto illuminowano.

W Gazecie Kolońſkiey dwie Deklaracie Feldmarſzałka Xięcia de Koburg pod 5 i 9 Kwietnia znayduie ſię naſtępuiące:

Feldmarſzałek Xiąże de Sachſen Koburg kommenderuiący Generał Woyſk

J.

J. C. K. MCi, i Rzeſzy Niemieckiey

Do Francuzów

Kommenderuiący Generał Dumourier ſwoią mi Deklaracią do Francuzkiego Narodu kommunikował, w którey ſpoſob myślenia, i prawidła cnotliwego Męża upatruię, który ſwą Oyczyznę ſzczerze kochaiąc, tak nierządowi, iak i nieſzczęściom, które ią uciſkaią, koniec zrobić, a o iey uſzczęśliwienie przez mądry, ſtateczny, i do Konſtitucyi ſtoſowny Rząd poſtarać ſię życzyłby ſobie.

Wiem, że to ieſt iednomyślnym życzeniem wſzyſtkich Potencyi, które przez pewnych buntowników do wzięcia ſię do broni przeciw Francyi poduſzczone były, a ſzczegolniey tak Ceſarza Jegomości, iako i Krola Jegomości Pruſkiego. Móy ſzacunek ku Powſzechności Narodu tak wielkiego, i tak ſzlachetnie myślącego, u którego nieodmienne prawidła ſprawiedliwości, i honoru dawniey tak ſwiętemi były, dopóki mnogie gwałtowności, i przeſądy owey części tego Narodu nieuwiedły, i niepopſuły, która pod maſzką ludzkości, i Patriotyzmu o niczym więcey, iak o zaboyſtwach, i pugináłach niegada, i tak daleko idzie, iż pewny ieſtem, że to wſzyſtkich ſzanownych, rozumnych, i cnotliwych oſob ieſzcze we Francyi znayduiących ſię życzeniem ieſt. A że temi wielkiemi prawdami ſam wewnętrznie przeniknionym ſię być czuię, i nic więcey, iak tylko dobrego powodzenia, i ſławy temu Kraiowi przez tak wiele zburzeń, i niegodziwości rozerwanemu nie życzę, przeto ninieyſzemi oświadczam, iż wſpaniałe, i dobroczynne myśli Dumouriera, i iego walecznego woyſka wſzelką mi powierzoną władzą popierać będę. Oprócz tego oświadczam ſię, iż chociaż my nie dawno rożnemi czaſami iak waleczni, nieuſtraſzeni, i wſpaniali nieprzyiaciele na przeciw ſiebie walczyli

czyli, przecież ieżli Generał Dumourier tego żądać będzie, część woyſka mego pod kommendą mianego, lub całe woyſko zupełnie z Francuzkim połączę, ażebyśmy iak przyiaciele, i woyſkowi wſpołbracia, wzaiemnego ſzanowania ſiebie godnemi będąc, iednomyślnie koło tego pracowali, i Francuzkiemu Kroleſtwu iego Krola Konſtitucyinego, i Konſtitucią, którą ſobie nadało, znowu przywrocili, a zatym ſpoſoby do poprawienia tey Konſtitucyi, ieżliby ią Narod za niedoſkonałą uznać miał, podali, tym zaś ſpoſobem tak we Francyi, iak i w całey Europie pokoy, zauſanie, ſpokoyność, i uſzczęśliwienie nazad wprowadzili. Stoſownie do tego parol moy daię, że do Pańſtwa Francuzkiego nie dla zrobienia w nim iakich zdobytków, ale iedynie z powodów wyżeywyrażonych wniydę.

Także na poczciwe ſłowo moie przyrzekam, iż ieżliby woyſkowe operacie tego wymagały, żeby iedna lub druga forteca woyſkom moim oddana była, to ie nieinaczey, iak tylko za święty zakład poczytywać będę, i obowięzuię ſię tu naywyraźniey, i nayſumienniey, iż one natychmaſt nazad oddam, ſkoro tego Rząd, który ſię we Francyi uſtanowi, lub ten waleczny Generał, z którym ia wſpolną ſprawę czynić chcę, żądać będzie. Nakoniec oświadczam ſię, iż nayſurowſze rozkazy wydam, i owſzem iak dokładnieyſze, i naydzielnieyſze rozporządzenia uczynię, aby woyſka moie ani naymnieyſzego wykroczenia niezrobiły, ani też żadnych zdzierſtw, lub gwałtowności ſobie niepozwalały, i wſzędy tak oſoby, iak i właſność ziemi Francuzkiey ſzanowały, i że ten, któryby z woyſka mego moie rozkazy przeſtąpił, natychmiaſt iak nayſromotnieyſzą ſmiercią ukarany zoſtanie. Dan w moiey Głowney kwaterze w Mons dnia 5 Kwietnia 1793.

Xiąże de Koburg.

Z

Z WŁOCH.

Z Liworno pod 3 Kwietnia donoszą, iż w Korsice wielkie wzburzenie powstało. Jak same Relacie Francuzkie to przyznaią, tak mało Korsikanie za teraznieyszym Rządem Francuzkim obstaią, iż ledwo tam imię praw Francuzkich znaią, a wiadomy Generał Paoli prawie bez wszelkiego określenia tam panuie. A że Kommissarze, i woyska do Bastia wyznaczone są, któreby insze rozporządzenia tam wprowadziły, i podług Dekretu Narodowey Konwencyi Generała Paoli w areszt wzięły, przeto słychać, iż Bastia mocno to ustanowiła, żeby ani woyska, ani Kommissarzów na ląd wysadzić niedała, i cała wyspa raczey powszechnie zbuntować się, i inney Potencyi, a nie dzikiemu Despotyzmowi Narodowey Konwencyi poddać się skłonnieyszą być się zdaie.

Z NIEMIEC.

Podług Relacyi z Frankfurtu dnia 17 Kwietnia znowu Francuzi z licznym korpusem woyska do Zweybruckiego Państwa wpadli.

Garnizon Moguncki dnia 16 Kwietnia powtornie żwawą wycieczkę ku Weisenau zrobił, gdzie woyska C. K. stały, lecz ze stratą nazad odpędzonym został. To mieysce przy tey okazyi zapalone będąc po większey części od płomienia zniszczone iest.

Korpus woyska Xięcia de Condé z 5000 ludzi składaiące się, i na żołd C. K. świeżo wzięte dnia 14 Kwietnia przez Speyer przechodziło.

Generał Lietenant Hrabia de Kalkkreuth, którego Król Pruski do Trewiru posłał, ażeby Korpus woyska C. K 15000 ludzi do oblężenia Moguncyi wyznaczone pod kommendę obiął, znowu dnia 5go Kwietnia do woyska powrocił. To Korpus i 20000 Prusaków, Sasów, i Hessów razem pod kommendą pomienionego Hrabiego Francuzom Moguncią, ten ich iedyny zdobytek ieszcze w Niemczech posiadany, odebrać

brać znowu maią. Żywność tam nadzwyczaynie rzadka, i droga ieſt, bo garniec mleka 48 Kr. koſztuie, zapewniaią, iż tamże iuż konie porznięto, i naſolono.

Z FRANCYI.

Okolicznieyſze wiadomości Seſſyi nieuſtaiącey od 9go Kwietnia o 7 godzinie z rana poczynaiącey ſię ſą naſtępuiące:

Liſt Adminiſtratorów Departamentu dela Charente donióſł, iż ten Departament 1800 ludzi z 5 armatami przeciw buntownikóm wyſłał, iż ſtawienie rekrutów nad należytość wypadło, iż pomiędzy obywatelami tego Departamentu taki myślenia ſpoſob panuie, który naypięknieyſzym czaſom Grecyi i Rzymu porownaćby ſię mogł.

Adjunkt Miniſtra Morſkiego donióſł, iż la ieune Emilie Korſarz z Saint Malo okręt Hollenderſki na million wartości w ſobie maiący, i Korſarz Tonant okręt Angielſki 300 Tyſięcy Liwrów wartości w ſobie zawieraiący do Roscoff przyprowadzili.

Municipalność z Havre przełożyła, że ieſzcze tylko na 3 dni żywności ma.

Na wnioſek Carliera zkonkludowano, iż na mieyſce oſob w Deputacyi powſzechnego beſpieczeńſtwa nieobecnych inne obrane być powinny.

Goſſuin położył przed Konwencią — lecz cóż? — *o to Klucz od Miaſta Gand*, który od Kapitana Batalionu Lombards wtenczas, gdy Francuzi do opuſzczenia tego Miaſta przymuſzeni byli, na oſtatku wychodzącego doſtał.

Godny także uwagi, ale bardzo długi liſt Kommiſſarzów z Valenciennes pod dniem 7 Kwietnia czytano, z którego te naybardziey intereſſuiące ſą okoliczności naſtępuiące. „ Wſzyſtko dobrze poydzie. Całe woyſko Dumouriera porzuciło, „ i do obozów pod Valencien-

„ ciennes , Douay , i Lille
„ przyſzło , tylko Officero-
„ wie oſtatnią razą namie-
„ nieni , i więkſza część Hu-
„ zarów Berchiniego , tu-
„ dzież Dragonowie trzecie-
„ go Pułku przy nim zoſtali.
„ — — — Niepodobną rze-
„ czą ieſt okryślić czarne
„ czyny Dumouriera ! —
„ Dla dokończenia dzieiów
„ w wyobrażeniu niezmier-
„ ney podłości przeciwney
„ ſztuki potrzeba było. Ge-
„ nerał Nenilly tę pracę ſpo-
„ ſobem ſzczególniey go po-
„ dłącym dokonał. Nadto dłu-
„ go dziś z okolicznościami
„ rozciągać by ſię trzeba ,
„ dość ieſt na tym , gdy im
„ powiemy , że Auſtriakiem
„ zoſtał. (Tabula Stultorum
„ continet æſtus. — Quid
„ quid delirant —) *Kaſſa*,
„ która tu i owdzie odbiera-
„ na była , tylko Million li-
„ wrów wſobie zawiera ,
„ cośmy zaś z Douai doſtali,
„ ieſzcze mniey wynoſi. Po-
„ miarkuieſz WPan ſam, iak
„ to niedoſtatecznym ieſt.

Kommiſſarze daley uſkarżali ſię, iż żadnych bezpośredniczych wiadomości od Narodowey Konwencyi nieodebrali, iż dla niedoſtatku czaſu, żadney prawie liſtowney korreſpondencyi z Radą Wykonawczą niemaią, iż nowy Miniſter Woienny Bouchotte dniem wprzód tam przybył, iż naywiękſza część Officerów konie ſwoie , i ekwipaże potracili, i o nadgrodzenie ſobie ſzkod dopraſzaią ſię.

Na wnioſek Delmaſa udekretowano: żeby ztąd co 4 mile wozy, i bryki w gotowości ſtały, ażeby woyſku wſzyſtkich potrzeb, iak można nayprędzey, doſtarczano, a po rożnych gościńcach konie do tego potrzebne rozſtawiono, i w Paryżu Cetralne Bureau na ten koniec uſtanowiono, i. t. d.

Rebecquin piſał do Narodowey Konwencyi „ Robeſpierre Zgromadzeniu głowę, czyli Regulatora proponował, przecie Robeſpierre ſwoią głowę na teatrum exekucyi do ścięcia nieponioſł. Dnia 27go Grudnia 1792.

i 10

i 10 Marca 1793 u Jakobinów to ułożono, ażeby Reprezentantów Ludu zamordować, przecież te wſzyſtkie wyſtępki bezkarnemi ſą. A że długo w takowym Zgromadzeniu, które do ścigania winnych, ſerca niema, ani zaſiadać niemogę, ani też chcę, przeto moią dimiſſią podaię. Tę rezygnacią przyięto.

Dekret względem bytności 3. Komiſſarzów przy każdym woyſku oſtatnią razą pomieniony z 6 artykułów ſkłada ſię. Ich zaś władza ieſt niezmiernie wielka.

Także względem opatrzenia woyſk Dekret z 13. artykułów ſkładaiący ſię wydano.

Seſſią o 5. w wieczór przerwano, a o 7. znowu ią zaczęto. Miniſter Woienny interimalny le Brun przeſłał liſty Generała Dampierre i nowego Miniſtra Woiennego Bouchotte obydwa z Valencienes pod 7ym Kwietnia piſane, któremi ſię oświadczaią, iż Urzędy im ofiarowane przyimuią. Także Le Brun donioſł, iż wielu rolników, którym woyna ręce związała, proſili, ażeby niewolnikow woiennych do roboty rolniczey przyiąć ſobie mogli.

Baraillon uczynił uwagę, iż wielu dla uniknienia ſtanu żółnierſkiego, ſwe mieyſca mieſzkania porzucili, i w Paryżu ſię kryią, więc proponował, ażeby ci zuchwali żbiegi wſzyſcy narodowemi Woluntariuſzami ogłoſzeni, i iako tacy do woyſka iść przymuſzeni byli. Ten Proiekt udekretowano.

Konwencia do poimiennego wywoływania na elekcią Vice Prezeſa przyſtąpiła, bo Delmaſa Deputatem powſzechney ſzczęśliwości nominowano. Thuriot większość głoſów za ſobą otrzymał.

Kommiſſarze Lequino, Bellegarde, i Karol Cochon z Valenciennes donieśli, iż Lecuyera Officera, i Agenta Dumouriera do areſztowania Kommiſſarzów od niego wyſłanego, do więzienia wziąść kazali. Także oni donieśli, iż Auſtryacy zawieſzenie broni złamali, i w 6000 ludzi o-

boz pod Maulde opanowali, iż Clerfait, i Coburg w wielkiey odległości od fiebie ftoią, z których oftatni fwóy marfz ku Lille, albo ku woyfku Kuftina kierować myśli, iż w Valenciennes wiele ofób złapano, które lud mowami nieobywatelfkiemi za Krolewfką godnością podburzać chcieli. Konwencia udekretowała; Lecuyer i Quentin tayni Sekretarze Dumouriera, ktorzy od Batalionu *Yońfkiego* arefztowani byli, Sądowi Rewolucyinemu oddani być maią. Na tey Seffyi także Dekret względem dzielności Sądu Rewolucyinego w trzech artykułach ułożono. Z których w pierwfzym wzywanie do przywrócenia *Królewfkiey* Godności za przedfiewzięcie przeciwney Rewolucyi ogłofzone ieft.

Dway Woluntariufze do woyfka Dumouriera powracaiący, a przed kratki przypufzczeni, rozkaz iego przełożyli, którym on świadectwa, i fpofobu myślenia żołnierzy względem fiebie domagał fię. Donieśli oni także, iż Dumourier, i Valence dnia 3. Kwietnia do obozu Maulde przyfzli, i żołnierzom mówili; Stara Konftitucia koniecznie potrzebną ieft. Lecz oni na te flowa fwey niechęci wftrzymać niemogli, przeto Valence rzekł do nich potym: moi przyiaciele! bez Króla nigdy pokoiu mieć niebędziemy; a chcecież Króla? My zaś odpowiedzieliśmy, rzekli oni: chcemy wprawdzie pokoiu, ale Króla nie.

Generalny Prokurator Departamentu Calvados był do kratek przypufzczony, i rzekł: Już od dwóch Miefięcy przyiechałem, żebym wam Reprezentantom Ludu o niebefpieczeńftwach, które nafzym brzegom morfkim grożą, doniofł, Teraz zaś niebefpieczeńftwo Oyczyzny niemnieyfzym ieft. Wewnętrzne fprzyfiężenia fię związki zagraniczne popieraią. Już fię do nowego wpadnienia gotuią, już proiekta wyfadzenia woyfka na ląd układaią. Iuż Angielfkie okręty koło nafzych brzegów nadmorfkich krążą, i iużby byli

dawno na nie uderzyli, gdyby niezachwiana odwaga naſzych obywatelów po wſiach na przeſzkodzie im niebyła. Naſze brzegi nadmorſkie nawet w ſtanie bronienia ſię nieſą. Niemamy co naprzeciw nieprzyiaciela naſzego poſtawić, prócz tylko cień woyſka, Generała bez żołnierzy, Kaſſę bez pieniędzy. Rada wykonawcza żadnych rozporządzeń niepoczyniła, a nawet nam na kilkokrotne rekwizizicie naſze ani odpowiedzi żadney niedała. Iezliby to prawda było, co, mowią: Koń bronzowy, który nogę podnoſi, a daley niepoſtępuie, wiecznym wyobrażeniem tey wykonywaiącey władzy ieſt! Proſzę więc Konwencyi o Dekret, którymby iak nayprędſze urządzenie woyſk, wydanie Summ dla obrony Departamentu potrzebnych, Adminiſtratorom, przyſtawienie zaś rzeczy do woyny potrzebnych, broni, i t. d. Woienney Deputacyi nakazane było.

La croix uwiadomił; że pomimo tego, iż Konwencia rekwizycyi iedney Sekcyi względem Dekretu; któryby zakazał, ażeby obywatele bez paſzportu Laiſſez paſſer z Paryża niewychodzili, niewyſłuchała, przecież Rada Gromady to zkonkludowała. Uwagę więc uczynił, iż prawdziwym paſzportem ieſt Citoyens Charte. Ieżli więc powſzechność Paryzka to czyni, to nikt tam nieprzyiedzie.....Domagał ſię więc o znieſienie paſſportów, co też udekretowano.

Petion proſił o głos, ażeby donioſł, iż nieprzyiaciele wewnętrni Francyi daleko ſą ſtraſznieyſi. Burza nad ich głowami wiſi, przełożył więc proiekt iednego piſma, które tak w Seſiyi dela Halle aux olés, iako też i po innych Sekciach prawie na ten czas krążyło.

Ten Proiekt Piſma do Narodowey Konwencyi ſtoſuie ſię, z którego niektóre wyrazy przytoczyć nie od rzeczy będzie.

„ Prawodawcy! przychodziemy do was z prawdą, ſpo-

„ ſpodziewamy ſię iednak, iż „ nas przymuſzać niebędzie- „ cie, żebyśmy ią wam w brew „ powiedzieli.

„ Aż do tąd proźby naſze „ w prochu waſzych Comitées „ zagrzebane ſą, gdzie godni „ kary zaſiadaią, którzy po- „ tym przychodzą, żeby nas „ ſwemi zwodniczęmi proie- „ ktami łudzili, i gdy Repu- „ blikant poczciwy człowiek „ ſwoie zarzuty na nie czynić „ chce, to nieprzyiaciele pu- „ bliczney ſzczęśliwości głos „ iego zatłumić uſiłuią.

„ Przychodziemy wam „ życzenia Sekcyi Paryzkich „ przełożyć, a zapewniamy „ was, iż to życzeniem całey „ Francyi ieſt.

„ Poſłuchaycie nas, a po- ſłuchaycie ten raz oſtatni.

„ Już Narod nad temi uſta- „ wicznemi zdradziectwami „ umordował ſię, które go na „ niebeſpieczeńſtwo wyſta- „ wuią. Iuż ſię zmordował, pa- „ trząc na ſwych niewiernyh „ Pełnomocników, którzy ie- „ go zauſania na złe używaią. „ Czyliż zapomnieliście, iż „ Lud waſzym Naywyżſzym „ Panem ieſt? Trzeba wam „ więc znowu przypomnieć, „ trzeba powiedzieć: iż lud „ chce, ażeby wſzyſcy zdray- „ cy pod mieczem praw upadli.

Potym ſkargi na Dumouriera, Rolanda, Rouillac, Normandic, na przekupniow, na handlarzów pieniędzmi, na monopoliſtów, których tu wyliczanie długoby zabawiło. To piſmo daley opiewa.

„ Czyliż większość głoſów zepſuta, a podobno zaprzedana o loſie RPtey decidować ma? Tak ieſt Prawodawcy! pomiędzy wami to ſprzyſiężenie ſię znayduie, które nas naſzym Tyranom zaprzedać chce, i które całą Francią zapala. Znayduiemy ſię i my w Narodowey Konwencyi, w tey to Konwencyi, która od poſpolſtwa nominowana była, a tam naywiękſzych iey nieprzyiacioł poſtrzegamy, a przecież oni w niey zaſiadać śmieią.

 Nie-

Nieſzczęśliwa Oyczyzno! komu żeś to ſwoie dobro powierzyła? Szukałaś obrońców, a ludzi znalazłaś, którzy dla tego iedynie żyią, żeby twoią zgubę przyſpieſzyli.

Prawodawcy! trzeba złemu w ſamym korzeniu zapobiedź, trzeba ſmiercią winnych Pełnomocników odſtraſzyć, którzyby ſię znowu wyſtępki odnawiać odważyli, których my widzialnemi świadkami i ofiarą ieſteśmy. "

Po 9. punktach, których żądaią, naſtępuie obrócona mowa do figuralney gory.

„ Góro Konwencyi! do ciebie ſię udaiemy, ratuy RPtą, a ieżli ſię na mocy niedość czuieſz, miey tyle serca, żebyś nam to otwarcie powiedziała, to my ratowanie oney na ſiebie weźmiemy.

Takriziś, którą teraz cierpiemy, oſtatnią być muſi, albo Francia zniſzczoną zoſtanie, albo RPta triumfować będzie!

Same okrzyki, i poklaſkiwania od końca lewey ſtrony i Trybunow Petionowi ſkargi ſwoiey zanieść niedopuściły. Po których ſtraſzne hałaſy naſtąpiły, przecież nakoniec głos mu dano, przy tey okazyi Robeſpierre w ſwey długiey, i bardzo ſztucznie wypracowaney mowie oſkarżycielem Briſſotta, Guadeta, Vergniaud, i Genſoné ſtał ſię, na które oſkarżenie Vergniaud punkt w punkt odpowiedział. A że ta okoliczność ważną ieſt, i dokładnieyſzego opiſania wymaga, ſzczupłość zaś mieyſca teraz ią wyłuſzczyć niedozwala, przeto iey dokładne określenie do przyſzłego dziennika odkłada ſię.

Dnia 11. Kwietnia Deklaracia Xięcia de Sachſen Koburga, tudzież piſmo Hrabiego Wurmſera do Kommendanta Landau Gilota, także odpowiedź Generała Kuſtina na to onegoż wyzywanie Narodowemu Zgromadzeniu przełożone były.